

ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ:
ПЕРСОНАЛЬНА БАЗА ДАНИХ
“УСНА ІСТОРІЯ ДНУ”

Історична пам'ять регіону – це розповідь минулого про своє майбутнє

1. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРОЕКТУ

Мета проекту – розробка алгоритму побудови персональної бази даних з відкритою архітектонікою “Усна історія ДНУ”.

Розробка такої бази даних на основі організації усноісторичних інтерв'ю професорсько-викладацького складу одного з знакових вищих учбових закладів Дніпропетровської області (ДНУ імені Олеса Гончара) надає можливість визначити особливості формування інтелектуального сегменту історичної пам'яті регіону.

Ця універсальна структура персоналістичної бази даних складається з таких технічних операціоналістських термінів, як:

“Респондент” – особа або група осіб, які є джерелом відповідної інформації, фіксація якої є значимою для організаторів діалогу.

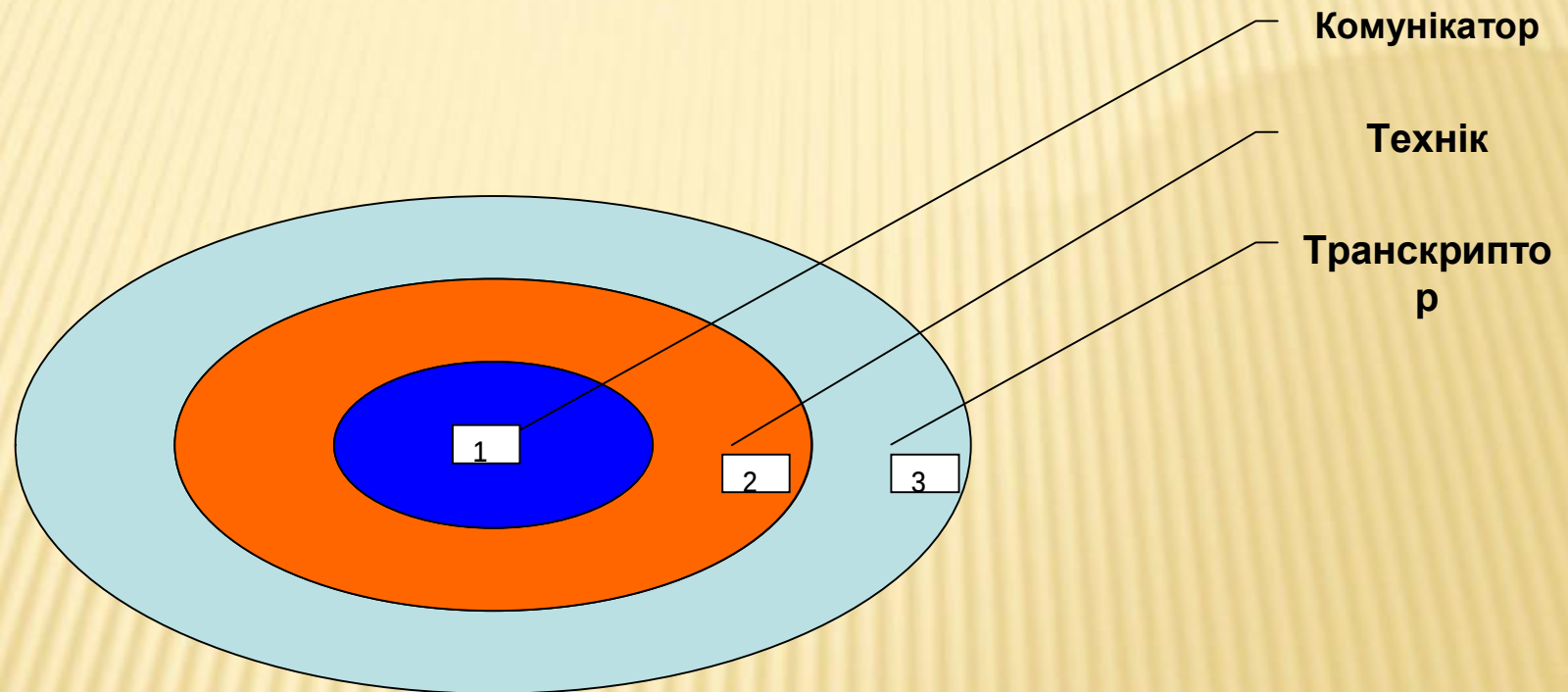
“Комунікатор” (чи комунікатори, як правило - пара) – відповідальна особа, яка організовує комунікативне поле інтерв'ю та спрямовує його хід у відповідності з визначеною структурою опитувальника.

“Технік” – організатор забезпечення інтерв'ю аудіо- , відео- та іншими технічними засобами з метою фіксації голосу та візуального образу респондента на електронний носій інформації.

“Транскриптор” – учасник комунікаційного процесу усноісторичного інтерв'ю, завданням якого є максимально точна розшифровка отриманої інформації та переведення її з електронної форми звукового характеру у відповідну електронну та паперову форму (див. діагр. 1)

Розробка сенсовно-змістовних характеристик цих технічних операціоналістських термінів у межах парадигми “oral history” дозволяє чітко визначити структуру організації комунікативного простору усноісторичних інтерв'ю й уперше в науковій практиці історіографії України провести відповідну студентську археографічну (краєзнавчу) практику. Проведена протягом 2012 року польова археографічна практика, в яку було залучено близько 90 студентів 1-5 курсів історичного факультету, дозволила конкретизувати і розширити уявлення про специфіку інтелектуальної історії та історичної пам'яті Дніпропетровського регіону, зокрема, Дніпропетровського національного університету імені Олеса Гончара. В результаті формалізації отриманих даних через інструментальні алгоритми oral history – інтерв'ю, створення транскриптів, розшифровки та інтерпретації повідомлень вдалося створити первинну персоналістичну базу даних професорів університету з відкритою для розширення архітектонікою.

ДІАГРАМА 1. УНІВЕРСАЛЬНА СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ УСНОІСТОРИЧНОГО ІНТЕРВ'Ю

ТАБЛИЦЯ 1. СТРУКТУРА ПЕРСОНАЛЬНОЇ БАЗИ ДАНИХ “УСНА ІСТОРІЯ ДНУ” ЗА
ОЗНАКОЮ СТАВЛЕННЯ
РІЗНИХ ГЕНЕРАЦІЙ ВЧЕНИХ ЗА ПИТАННЯМ ВПЛИВУ ІДЕОЛОГІЇ НА
НАУКУ

Покоління науковців ДНУ	Роки народження	Відсоток у загальній кількості опитаних	Оцінка впливу ідеології на науку		
			Так	Ні	Утрималось
Довоєнне	1920-1940 рр.	48 %	72 %	14 %	14 %
Воєнне та перше повоєнне	1940-1960 рр.	52 %	65 %	20 %	15 %

2. ПЕРЕВАГИ ПРОЕКТУ

Відсутні аналоги в українській історіографії: вперше в українській історичній науці методи “oral history” було застосовано для побудови персональної наукознавчої бази даних професорсько-викладацького складу провідного вищого учбового закладу регіону та аналізу факторів формування інтелектуального сегменту регіональної історичної пам'яті. Про інноваційний характер отриманих результатів свідчить те, що проект реалізується незалежно від, але синхронно з аналогічним дослідженням у Великій Британії “Усна історія Британської науки”, яке було започатковано у 2009 році Британською бібліотекою з метою розуміння внутрішніх процесів сучасної науки в Об'єднаному Королівстві (див. табл. 2).

Отримана інноваційна структура бази даних усноісторичних інтерв'ю має перевагу над іншими моделями “oral history”, що розроблялися на матеріалах ареалу Наддніпрянської України, зокрема, проекту, реалізованому на історичному факультеті Запорізького національного університету “Усна історія Степової України” (Запоріжжя: АА ТанDEM, 2008), оскільки включає в себе вищий рівень запропонованої формалізації отриманих результатів. У контексті українського інтелектуального простору вперше вдалося сполучити три модерні теоретичні наукові дискурси, що пронизують сучасну євроатлантичну гуманітаристику: інтелектуальну історію певного (Дніпропетровського) регіону; наукознавчу проблематику окремого (Дніпропетровського національного) університету; латентний автобіографічний дискурс провідних вчених вузу.

Інноваційний теоретичний продукт проекту – алгоритм побудови персоналістичної бази даних шляхом проведення усноісторичних інтерв'ю вузу – є новим на системному рівні й надає можливість проводити цілісний всебічний аналіз формування історичної пам'яті у межах розмаїтих суспільних, політичних та громадських регіональних комунікацій.

3. СТАДІЇ ФАКТИЧНОЇ РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ

ТАБЛИЦЯ 2. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ

№ з/п	Найменування стадії
1	Визначення критеріїв відбору респондентів та розподілу функціональних обов'язків між учасниками комунікаційного процесу.
2	Розробка аналітичного наповнення анкети-опитувальника та відповідної структури інформаційної бази.
3	Проведення усноісторичних інтерв'ю.
4	Формалізація результатів на електронно-цифрових носіях інформації.

ТАБЛИЦЯ 3. СТВОРЕНА ІННОВАЦІЙНА ПРОДУКЦІЯ

Найменування створеної інноваційної продукції (виробів, продуктів, технологій і т. ін.)	Техніко-економічні та інші основні показники (найменування та одиниці виміру)	Найменування аналогів інноваційної продукції	
		Вітчизняна продукція	Закордонна продукція
Повнотекстова персоналістична наукознавча інформаційна база даних з відкритою архітектонікою “Усна історія ДНУ”.	50 інтерв’ю репрезентантів професорсько-викладацького складу ДНУ довжиною від 30 хвилин до 3 годин на електронних носіях інформації.	—	Повнотекстова персоналістична наукознавча інформаційна база даних з відкритою архітектонікою “Усна історія Британської науки” (200 інтерв’ю).

4. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРОЕКТУ

Отримані теоретичні напрацювання відкривають можливості для подальшого вивчення в Україні низки соціально значимих проблем, важливих для прийняття сучасних експертних рішень, а саме: результати виконання проекту сприяють більш глибокому розумінню регіональної специфіки розвитку історичних територій України, що надасть можливість місцевій та регіональній владі оптимально використовувати культурний потенціал краю та здійснювати ефективний державний менеджмент у галузі політики пам'яті Придніпровського регіону.

Економічний ефект розробленого проекту на пряму залежить від здатності засвоєння, насамперед, органами місцевого самоврядування моделей функціонування та розповсюдження інтелектуальних мереж й залучення отриманого досвіду як елементу менеджмента для управління соціальними процесами, безпосередня конвертація яких у фінансовий еквівалент є неможливою.

5. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Наукові дослідження і викладання гуманітарного циклу в університетах України; сфера управління політикою регіональної пам'яті.

- ò Проект має міжгалузеве значення: отриманий технологічно-інструментальний алгоритм побудови персональної бази даних на всіх етапах його реалізації може бути застосовано для створення аналогічних баз даних у таких галузях знань як соціологія, політологія, правознавство, наукознавство тощо.
- ò Запропонована у проекті модель створення персоналістичної бази даних інтелектуального сегменту історичної пам'яті відкриває можливості для подальшого вивчення в Україні низки науково і соціально значимих проблем, важливих для прийняття сучасних експертних рішень. Результати виконання проекту сприяють більш глибокому розумінню регіональної специфіки розвитку історичних територій України, що надасть можливість місцевій та регіональній владі оптимально використовувати культурний потенціал краю та здійснювати ефективний державний менеджмент у формуванні туристичних маршрутів Придніпровського регіону.
- ò Даний інноваційний продукт може впроваджуватися для кращого розуміння механізмів формування регіональної пам'яті та використовуватися при корекції політики пам'яті у діяльності Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Дніпропетровської обласної ради, міської ради Дніпропетровська, виконкомі міської ради Дніпропетровська.

6. ЗВ'ЯЗОК (КЕРІВНИК ПРОЕКТУ):

Світленко Сергій Іванович, професор, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, історичний факультет, кафедра історії України, НДЛ теоретико-методологічних та прикладних досліджень регіональної історії України, пр. Гагаріна, 72, м. Дніпропетровськ, Україна, 49010.

